

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ СТРУКТУРИ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ В УКРАЇНІ ТА ХАРАКТЕР ЗАСТОСУВАННЯ ДО УКРАЇНИ ТОРГОВИХ ОБМЕЖЕНЬ

доц. Лукаш О. А., студент Провозін Н.В.

Участь України в міжнародній торгівлі є обов'язковим завданням побудови її економіки. Але постає питання: яка роль держави у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності, адже існують політика вільної торгівлі та протекціонізму, прихильники якого стверджують, що без втручання держави розвиток національної економіки неможливий.

Стосовно того, що і для якої країни краще – політика вільної торгівлі чи протекціонізм, єдиної думки не має, отож кожна держава, декларуючи вільну торгівлю, вміло поєднує ці теоретичні концепції з практикою широкого використання захисних тарифів та інших видів обмежень.

Торгові обмеження, так названі торгові бар'єри, призначені для штучного обмеження вільної торгівлі між країнами-учасниками міжнародного ринку.

Всі діючі торгові обмеження поділяються на дві групи: це митний тариф та нетарифні способи торгових обмежень. Митний тариф – плата на користь держави, стягується митними органами при імпорті або експорті товару і визначається в залежності від митної вартості товару на основі раніше встановлених ставок.

Широкого розповсюдження набули і нетарифні способи торгових обмежень: кількісні обмеження (квоти), ліцензування, «добровільне» обмеження експорту та приховані методи, які можна назвати методами прихованого протекціонізму (серед таких є адміністративні формальності, технічні бар'єри, встановлення мінімальних імпорتنих цін, імпортні податки, імпортний депозит, валютні обмеження, компенсаційне мито, антидемпінгове мито).

Якщо розглянути Україну, то структура імпорту набагато переважає експорт. Тому для того, щоб підтримати національного виробника Україна застосовує до країн-імпортерів свою тарифну, а в деяких випадках нетарифну політику.

Географічну структуру експорту-імпорту товарів України можна представити у вигляді таблиці (табл.1.). Як бачимо з таблиці географічна структура експорту та імпорту багато в чому відрізняється, це стосується багатьох чинників (якості та конкурентоздатності української продукції, особливостями виробництва та споживання, характер політичних особливостей, особливостями державного регулювання економіки, участь країн у різних міжнародних торгових організаціях і т.п.).

Наприклад, Росія до України застосовує торгові обмеження на 6 українських товарів до яких застосовує антидемпінгове мито та спеціальне мито (станом на 18.06.2009 року).

Таблиця 1 - Географічна структура експорту/імпорту товарів України

Географічна структура експорту України	Країни СНД (більша частина належить Російській Федерації, а це приблизно 21,68%)	Інші країни Європи (найбільшими партнерами якого є Італія, Німеччина та Швейцарія)	Країни Азії (велика частка експорту йде до Індії, Туреччини, Лівану та Китаю)	Країни Африки (найбільшими партнерами цього регіону є Туніс, Нігерія, Алжир та Єгипет)	Країни Америки (особливо країни Віргінських островів, США, Мексика)	Країни Австралії та Океанії та решти країн
	29,89%	26,67%	31,96%	6,95%	4,35%	0,18%
Географічна структура імпорту України	Країни СНД (більша частина належить Російській Федерації, Азербайджану та Білорусії)	Інші країни Європи (найбільшими країнами імпортерами є Німеччина, Польща, Італія та Австрія)	Країни Азії (велика частка імпорту йде від країн Китаю, Туреччини та Японії)	Країни Африки (найбільшими партнерами України цього регіону є Гана, Гвінея та Єгипет)	Країни Америки (особливо країни США, Канада, Бразилія)	Країни Австралії та Океанії та решти країн
	52,18%	27,53%	13,94%	1,59%	4,3%	0,46%

Інша справа, співпраця України та Японії, які не застосовують жодних обмежувальних заходів і не здійснює спеціальних, антидемпінгових та антисубсидійних розслідувань стосовно товарів походженням з Японії чи України. Щодо торговельних обмежень США щодо України то, на сьогодні проблем дискримінаційного характеру в інвестиційній та торговельній сферах немає. Однак, залишаються питання застосування США до України антидемпінгових та компенсаційних захисних заходів, запроваджених на імпорт деяких видів продукції металургійної та хімічної промисловості. Станом на 25.05.09р. діють 12 обмежувальних заходів щодо імпорту в Україну товарів, походженням з Китайської Народної Республіки.

Якщо зробити загальних висновок, то в основному до України застосовуються антидемпінгові заходи, але сам факт застосування будь-яких торговельних обмежень свідчить про недостатній рівень розвитку політики вільної торгівлі. Щоб вийти на міжнародний рівень Україні необхідно мати розвинений власний внутрішній ринок. Звичайно до України будуть встановлюватися різні тарифні та нетарифні методи, наша ж держава повинна враховувати всі ці особливості і намагатися побудувати вдалу торговельну політику з країнами, але початок повинен йти від розвитку саме внутрішнього ринку.